

PPS/62/04/2020/EG

**Szanowny Pan Senator
Krzysztof Kwiatkowski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej**

Stanowisko branży spirytusowej w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (druk nr 65) wprowadzającego obowiązkowe umieszczanie na etykietach napojów alkoholowych informacji o szkodliwości alkoholu na rozwój dziecka w łonie matki

Szanowny Panie Przewodniczący,

Związek Pracodawców Polski Przemysł Spirytusowy (ZP PPS), w imieniu zrzeszonych przedsiębiorców dziękuje za zaproszenie do udziału w konsultacjach i przedstawia poniżej stanowisko przemysłu spirytusowego dot. projektu ustawy o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (druk senacki nr 65).

Każda inicjatywa mająca na celu edukację na temat szkodliwości alkoholu dla nienarodzonego dziecka skierowana do kobiet w ciąży oraz tych, które chciałyby zostać matkami, jest bardzo ważna. Ustawa zakłada jednak wprowadzenie obowiązku umieszczania na etykiecie napojów alkoholowych informacji o szkodliwości alkoholu dla nienarodzonego dziecka. Naszym zdaniem informowanie przyszłej matki o szkodliwych skutkach spożywania przez nią alkoholu w momencie, kiedy sięga po butelkę alkoholu to zdecydowanie za późno. Co więcej tego typu oznaczenie nie wpłynie na ograniczenie liczby kobiet w ciąży spożywających alkohol, a więc nie pozwoli zrealizować głównego celu ustawy.

W naszym przekonaniu edukacja kobiet, ich rodzin, a także aktywna rola środowiska medycznego pełni tu kluczową rolę. ZP PPS od 2008 r. prowadzi działania edukacyjne mające na celu tworzenie odpowiedzialnej kultury spożywania alkoholu. Na podkreślenie zasługuje nasza kampania „Lepszy start dla Twojego dziecka”. Prowadzona przez nas od ponad dziesięciu lat kampania ma na celu edukację kobiet oraz środowisk medycznych o szkodliwych skutkach spożywania alkoholu w ciąży, przy jednoczesnym wskazywaniu na to, że nawet najmniejsza ilość alkoholu może prowadzić do uszkodzenia płodu. Nasze komunikaty kierujemy dwutorowo. Po pierwsze do kobiet planujących rodzicielstwo i w ciąży, natomiast naszą drugą grupą docelową są lekarze ginekolodzy, prowadzący ciążę – naturalny autorytet dla pacjentek.

Spośród licznych prowadzonych w ubiegłych latach aktywności, pozwolę sobie wymienić takie działania jak materiały video z udziałem ekspertów, warsztaty dla studentów medycyny, czy udział w konferencjach medycznych. W ubiegłym roku z naszym przekazem dotarliśmy do ok. 1,5 tys. ginekologów (spośród 7 tys. w Polsce) poprzez udział merytoryczny w programie konferencji skierowanych do lekarzy ginekologów. Poprzez komunikację w social mediach z informacjami edukacyjnymi dotarliśmy do prawie miliona przyszłych rodziców.

W 2020 roku kampania „Lepszy start dla Twojego dziecka” będzie miała swoją kolejną odsłonę, w ramach której zamierzamy zorganizować działania dedykowane przyszłym mamom, jak również adresowane do środowiska medycznego, odpowiedzialnego za informowanie kobiet o negatywnych konsekwencjach sięgania po alkohol w czasie ciąży. Wśród planowanych aktywności znajdują się m.in.: dedykowana karta ciąży (dotarcie do 130 tys. przyszłych mam, czyli 1/3 z 390 tys. rodzących Polek rocznie) z informacjami na temat szkodliwości spożywania alkoholu dla nienarodzonego dziecka i FAS. Dodatkowo chcemy ponowić kampanię kierowaną do 2,5 tys. lekarzy ginekologów przypominając o konieczności rozmowy z pacjentką na temat zagrożeń związanych ze spożywaniem alkoholu w czasie ciąży.

Wieloletnie działania prowadzone w ramach naszej kampanii jak również szereg podobnych inicjatyw wspieranych przez inne instytucje medyczne, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, przyniosły pozytywne, mierzalne efekty. W tym kontekście chcielibyśmy zwrócić Państwa uwagę na raport „Zachowania zdrowotne kobiet w ciąży” opracowany przez Państwową Inspekcję Sanitarną w ramach „Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnienia od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” współfinansowanego w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy. Wyniki raportu pozwalają na porównanie wiedzy i zachowań przyszłych mam w latach 2013 i 2017. Wg autorów raportu udział w próbie kobiet deklarujących, że w czasie ciąży nie spożywały alkoholu wzrósł o 5,26 punktów procentowych, z 89,9% do 95,16%. Respondentki, które przyznawały się do spożywania alkoholu w czasie ciąży, najczęściej deklarowały, że piły napoje o niższej zawartości alkoholu: czerwone wino (43,98%), piwo (31,18%), piwo niskoalkoholowe (27,13%), białe wino (19,26%). Większość pań wskazało, że alkohol spożywało raz w miesiącu lub rzadziej. Niestety, aż ponad połowa badanych kobiet (53,31%) przyznała, że lekarz w czasie ich ciąży nie omawiał z nimi problemu spożywania alkoholu przez ciężarne. Przypadki w których lekarz dopuszczał lub nawet zalecał picie alkoholu w trakcie ciąży należały do rzadkości (1,17%). Także międzynarodowe badania potwierdzają wzrost świadomości Polek. Według badania przeprowadzonego w 2017 przez Norwegian Institute of Public Health na próbie ponad 7000 kobiet z 11 krajów europejskich, Polska wymieniana jest obok Norwegii i Szwecji jako państwo, w którym najmniejszy odsetek ciężarnych spożywa alkohol. Oczywiście mamy świadomość, że profilaktyka i edukacja przyszłych rodziców w zakresie ograniczania spożywania nawet najmniejszych ilości alkoholu przez ciężarne jest bardzo ważna dla zachowania zdrowia przyszłych pokoleń.

Odwołując się bezpośrednio do projektu ustawy chcielibyśmy zwrócić Państwa uwagę, że jeśli chodzi o nakładanie na przedsiębiorców obowiązku umieszczania dodatkowych informacji na etykietach napojów spirytusowych, jest to sprawa podlegająca prawu Unii Europejskiej – w tym momencie etykietowanie żywności reguluje rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)

nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności. W przypadku próby wprowadzenia takiego obowiązku dla polskich producentów, regulacje odnoszące się do wymaganych cech produktu, jak opakowanie, oznakowanie i etykietowanie są uznawane za przepisy techniczne i podlegają notyfikacji w Unii Europejskiej. Osobną sprawą są podmioty działające w innych krajach członkowskich, które nie podlegałyby takiemu obowiązkowi. W tym momencie Unia Europejska nie zajmuje się przygotowaniem dyrektywy w zakresie, którego dotyczy ustawa. Jeśli zapisy ustawy miałyby być stosowane względem wszystkich przedsiębiorców, w tym prowadzących działalność na terenie Polski, to powinny one być wprowadzone na poziomie UE, a nie jednego z państw członkowskich.

W latach 2007-2009 Sejm RP prowadził wstępne prace legislacyjne dotyczące obowiązku umieszczania ostrzeżeń zdrowotnych na etykietach napojów alkoholowych. Projekt ustawy, jako przepisy techniczne, był notyfikowany do Komisji Europejskiej. Jednak z uwagi na brak przekonującego uzasadnienia dla skuteczności proponowanych rozwiązań, tamten projekt został odrzucony.

Chcielibyśmy także poinformować Państwa, że już obecnie, w ramach samoregulacji znaczna część producentów napojów spirytusowych stosuje na swoich etykietach znaki graficzne przestrzegające przed spożywaniem napojów alkoholowych przez kobiety w ciąży oraz kierowców. Dodatkowo znakomita większość producentów zrzeszonych w ZP PPS podaje na swoich etykietach odnośnik do strony internetowej www.pijodpowiedzialnie.pl, gdzie znajdują się pełne informacje na temat szkodliwości spożywania alkoholu przez szczególnie zagrożone grupy, tj. przyszłe matki, nieletnich i kierowców.

Jeśli chodzi o koszty wprowadzenia regulacji, to średnio jeden przedsiębiorca będzie musiał zmienić od 150 do 200 etykiet. Zgadza się z założeniem, że koszt projektu jednej etykiety jest w przedziale od 8 tys. zł do 16 tys. zł.

Mamy nadzieję, że stanowisko ZP PPS pomoże w kreowaniu działań profilaktycznych podnoszących świadomość kobiet w ciąży w zakresie szkodliwości napojów alkoholowych na nienarodzone dziecko oraz zagrożenie FAS. Zamiast obecnie proponowanych oznaczeń na etykietach produktów, warto w tym kontekście rozważyć raczej np. wprowadzenie obowiązkowych zajęć na temat rozmowy z pacjentką w ciąży na temat alkoholu dla studentów medycyny bądź, zainicjowania długoterminowej kampanii kierowanej do kobiet w ciąży finansowanej z środków pochodzących z opłat pochodzących z zezwoleń na handel alkoholem, bądź odprowadzanych przez przedsiębiorców reklamujących alkohol. My jako branża spirytusowa zawsze zgłaszamy gotowość do współpracy przy działaniach profilaktycznych mających na celu wyeliminowanie spożywania alkoholu przez przyszłe mamy

Mamy nadzieję, że rozważycie Państwo przytoczone przez nas argumenty i zarekomendujecie inne, bardziej skuteczne, niż obecnie proponowane rozwiązania ustawowe.

Z poważaniem,
Witold Włodarczyk
Prezes Zarządu ZP PPS